

Eli Skogerbø, professor, Institutt for medier og kommunikasjon, UiO/Gjesteforsker UiT-Alta.

Prosjektleder for *GREENGROWTH - Samiske interesser i debatten om «grønn» ressursutnyttelse*

Finansiert av Norsk Forskningsråd

“Grønt” skifte og offentlig debatt om arealinngrep i Saepmie

Innlegg på Reindriftskonferansen i Trøndelag, Stjørdal, 4. juni 2026

GREENGROWTH- prosjektet

- De samiske områdene står overfor store utfordringer:
 - økende behov for mineraler og fornybar energi
 - stadig økende behov for å håndtere klimaendringer
 - økende krav om opprustning og sikkerhet
- GREENGROWTH undersøker hvordan nærings-, økonomiske og samiske interesser plasseres i den offentlige debatten om “grønt” skifte og “grønn” vekst

Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport 2023

Dokument 19 (2022-2023)

Sannhet og forsoning

– grunnlag for et oppgjør med fornorskingspolitikk og urett mot samer, kvener/norskfinner og skogfinner

RAPPORT TIL STORTINGET FRA SANNHETS- OG FORSONINGSKOMMISJONEN
Avgitt til Stortingets presidentskap 01.06.2023

Eksempler: SFK, Fosen og Øyfjellet

Hvordan så mediedekningen ut?

Hvordan ble historiene om rettighetshavere, interesser og aktører presentert?

Tre case, ulike metoder (alle er under publisering)

Teoretiske Perspektiver 1: Journalistikk og medielogikk

- Nyhetsmedier som en del av den demokratiske infrastrukturen:
 - uansett hvor borgere bor i Norge, mottar de informasjon om politiske prosesser og beslutninger via nyhetsmedier.
 - Små, lokale mediekilder spiller en viktig rolle i for den lokale offentlige debatten (Morlandstø & Mathisen 2023).
- Hiarkisk og geografisk struktur i nyhetsdekning om samiske saker:
 - I nord rapporterer samiske, kvenske og norske lokalmedier rutinemessig om saker som er relevante for samiske borgere (Skogerbø et al., 2024).
- Riksmedier og lokalmedier i sør har mye mindre rapportering om samiske saker.

-
- Den samfunnsmessige rollen til lokaljournalistikk er motstridende – lokal patriotisme vs kritisk «vaktbikkje»
 - Nærhet er todelt: journalister har enkel tilgang til kilder og arenaer, noe som gir innsikt i problemer, saker og hendelser. Men: båndene og interaksjonene kan være for nære og sammenvevde, noe som påvirker den kritiske avstanden som kreves
 - Blinde flekker (geografiske, tematiske og sosiale)
 - De lokale nyhetsmediene fremhever noen temaer, mens de overser andre, blant annet energi og klima
 - Kritisk journalistikk er sjelden og vanskelig, hvordan rapportere «balansert» og «objektiv».
 - Kilder: Morlandstø & Mathisen 2023; Skogerbø mfl. 2019; Skogerbø mfl. 2024

Sámi Dutkamiid Guovddáš

Resisting unfinished colonial business in Southern Saami reindeer herding landscapes

Struggles over knowledges, worldviews, and values

Eva Maria Fjellheim

A dissertation for the degree of Philosophiae Doctor - August 2024

Kunnskapskonflikt

- - “epistemic controversies in past and present Nordic-Saami (green) colonialism constitute continuity, rupture, and renewal. With variation in time and place, dispossessions of Saami reindeer herding landscapes are legitimized by racist and paternalist narratives and effectuated by asymmetrical power relations in knowledge production and decision-making” (Fjellheim 2023)

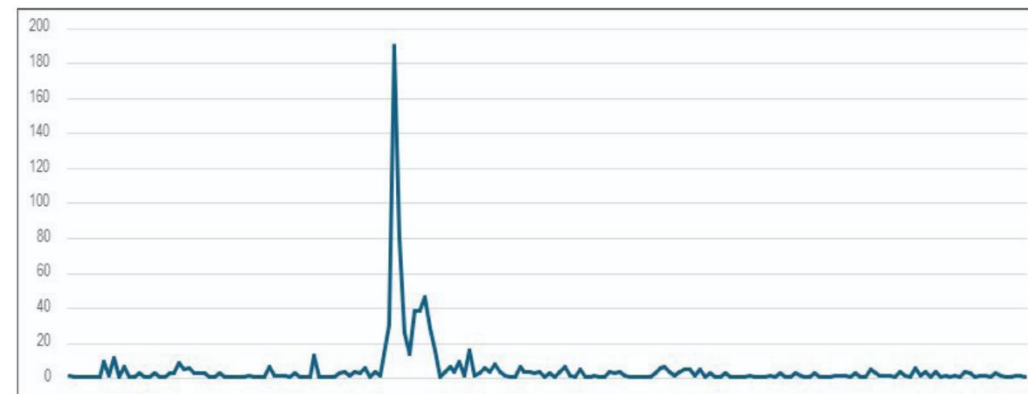
-

Hvordan ser mediedebatten ut?

Dekningen av samiske forhold

- Følger **klare mønstre, geografisk og markedsmessig**: lite oppmerksomhet i sør, samiske, kvenske og nordnorske lokalaviser dekker ruitnemessig (tab. 2)
- Følger **etablerte journalistiske kriterier**:
 - Hendelsesorientert
 - Konflikt, valg, overlevering av SFK-rapporten til Stortinget (fig. 1)
 - Journalistiske normer om nøytralitet og profesjonalitet (Fosen-saken)

Figur 1: Mediedekningen om kommisjonen 2023. N: 1004

Tabell 2: Topp fem medier i nord, i perioden 01. – 30. november 2024 (N=238) og i riksmidler/medier i sør (N=115).

Topp 5 medier i nord		Topp 5 medier i sør/riks	
Medier	Antall treff	Medier	Antall treff
Sáгат	29	NRK radio	18
NRK Sápmi	22	NRK TV	12
Nordlys	20	TV2 nyhetskanalen	10
Altaposten	19	Arbeidets rett	7
NRK distrikt	19	Vårt land	6
<u>Ruijan Kaiku</u>	18		

Fagfelleverdert

Sannhets- og forsoningskommisjonen i mediene

Sammendrag: Med formål om å avdekke urett og overgrep begått mot samer og kvener/norskinner av den norske stat, overleverte Sannhets- og forsoningskommisjonen sin sluttrapport til Stortinget 1. juni 2023. I denne studien undersøker vi den norske mediedekningen av kommisjonens arbeid, med særlig vekt på overleveringen av selve rapporten, samt hvordan Sannhets- og forsoningskommisjonen kommuniserte med mediene og hvordan dette påvirket mediedekningen. I studien er det benyttet både kvantitative og kvalitative mediedata, i tillegg til intervjuer. Analysen av de kvantitative mediedataene viser at mediedekningen av kommisjonen var lav, til tross for en økende nyhetsverdi rundt overleveringen av rapporten. Dette knyttes til kommisjonens kommunikasjonsformer som i liten grad involverte nyhetsmediene. Den kvalitative analysen, her basert på en diskursanalytisk tilnærming, identifiserer fire diskurser: urett, behov for handling, kollektivt ansvar og pågående forforskning. Studien avslører også hvordan hierarkiske og elitedominerte strukturer preger mediedekningen av kommisjonen, der enkelthendelser vektlegges mer enn langsiktige prosesser.

Emneord: Sannhets- og forsoningskommisjoner, forforskning, urfolk og nasjonale minoriteter, mediedekning, diskursanalyse

Eli Skogerbo
Professor,
Universitetet i Oslo (UiO)
eli.skogerbo@media.uio.no

Amalie Drage Habbestad
Førstekonsulent,
Norges arktiske universitet, UiT
amalie.d.habbestad@uit.no

Maren Rønning Fjærli
Vitenskapelig assistent
Universitetet i Oslo (UiO),
marenrf@student.uio.no

Eva Josefson
Professor,
Norges arktiske universitet, UiT
eva.josefson@uit.no

Innledning

Den norske sannhets- og forsoningskommisjonen leverte sin rapport til Stortinget 1. juni 2023.¹ Forslaget om en sannhets- og forsoningskommisjon hadde i flere år vært debattert, opprinnelig foreslått som en kommisjon for det samiske folket og med vekt på kulturelle og historiske spørsmål. Forsonings-

Meninger

Tap og urett i statlig regi

Sannhets- og forsoningskommisjonen som har gransket forforskning og urett mot samer, kvener/norskinner og skogfiner og leverte i dag sin rapport til Stortinget. Vi foreslår fem grep for et mer forsonet samfunn.

Forsoningskommisjonen leverte sin rapport til Stortinget 1. juni 2023. Foto: NTB

LESE

Sannhets- og forsoningskommisjonen

En norsk skamlett

Politikken lykkes nesten i sitt uhyggelige mål.

KAMPEN FORTSETTER: Eli Marie Hætta snakker og forsoningskommisjonen kjemper fortsatt for urfolkets rettigheter. Sannhets- og forsoningskommisjonen betyr forhåpentlig et nytt kapittel i myndighetenes håndtering. Foto: Terje Bendiksy / NTB

En skammens rapport

Sannhets- og forsoningskommisjonens rapport står en knyttneve inn i den nasjonale selvtilfredsheten.

► Lytt til arkivet • 5 min

Sannhets- og forsoningskommisjonen fremføres i sin helhet på Nationaltheatret i Oslo. Her er det skuespiller Lene Cecilia Sparrok som leser fra rapportens etter at den ble overlevert til Stortinget. Foto: Hanna John, NTB

Leder

Viktig avdekking av hensynsløs forforskning

Sannhets- og forsoningskommisjonen har brukt fem år på å granske storsamfunnets forforskning og urett mot samer, kvener og skogfiner. Funnene smerter. Nå må de erkjennes og følges opp.

Figur: Bent Høgen

Dagfinn Høybråten skriver at «offentlige myndigheter må erkjenne at det har vært begått urett og at forsoningspolitikkens budskap er åpenbart både foraktlig og urettferdig». Foto: NTB

Fosensaka i mediene 2015-2024

Hvordan ble historien om Fosen fortalt?

Nyhetsrammene

1. Klimakrise

2. Juridisk-prosessuell rettferdighet (rettstat)

3. «Romantisk naturforvalter»

4. Utvikling og modernitet

5. Kolonialt kontinuum: fornorskingsarven

6. Konflikt og protesthendelse

7. Grønn kolonialisme: grønt skifte som fortsetter uretten

8. Finans/investering

Rettslig ansvar-rammen

«Samiske rettigheter kom ikke inn i norske nyhetsmediers rapportering fordi aktivister krevde det. De kom inn fordi domstolene gjorde det institusjonelt uunngåelig. Det skillet er avgjørende: **norske journalistikk valgte ikke å dekke Fosen som en rettighetskonflikt. Journalistikken fikk overlevert en ramme, den *rettslige ansvarsrammen*, som passet perfekt til eksisterende normer, og brukte den»**

Øyfjellets saka i lokalavisa 2011-2025

Øyfjellet-saken:

- Viktig å kjenne støtten før rettsmøtet

Hvordan ble Øyfjellet-saken dekket i lokalavisa?

- *Hvordan rapporterte Helgelendingen konflikten mellom Jillien Njaarke og eierne av vindkraftverkene, Eolus/Øyfjellet Wind?*
- *Hvilke interessenter ble fremhevet, og når?*

7talene med samene henger i en tynn tråd:

- Trolig nei til vindmøllene

et blir sannsynlig-
ingen avtale med
i reindriftssamer
Helgeland. Vi sier
i til vindkraftanleg-
: på Øyfjellet og i
ten av Vesterfjel-
e hvis det ikke
er betydelige
dringer av dagens
ner.

L RISHOLM
ihelig.no
14 014

t betyr da i realiteten at de
lenger vil være en konse-
savtale.
et er Torstein Appfell som
dette. Han er leder og tals-
on for **Jillien Njaarke** rein-
edistrikt, og han var også
gver for rapporten fra Pro-
Sápmi som slår fast at rein-
a vil bli sterkt påvirket av
planlagte kraftutbygginga.
Blir utbygginga likevel
aget igjennom, vil vi om
vendig ta saken til retten,
til Høyesterett. Og mytter
det, fortsetter vi til Den eu-
siske menneskerettighets-
istolen. Jeg håper vi slipper
tilføyder han.

ktige motstandere
er en alvorlig og tydelig
set talsperson som snakker
i Helgelendingen. Han har
ke krefter som motstande-
ven for han og de andre i
beitedistriktet, dreier det
verken om penger, eventun-
nillionerstatning eller pre-
e. Jeg, og vi andre, vil kjempe
it de kommende generasjo-
s fortsatt skal kunne drive
i tradisjonell reindrift. Den
igheten blir svært liten om
e fjellpartiet bygges ned
i vindmøller midt i våre
ruter, slår han fast.

er rein i området
en driver dere egentlig med
i disse fjellene? Mange me-
ter.
Ja, jeg hører det. Men det
alltid vært rein der, men rik-
ok ikke så hyppig de seine-
rene. Vi har hittil hatt mye
i områdene rundt Brønn-

INSTINKT: Reinen finner instinktivt veien til de områdene der de selv ble født når de selv skal kalve. Fraktes de derimot med lastebiler, vet de ikke lenger ikke hvor de er. **FOTO: JARL G. SANDHOLM**

øysund og i Velfjord, men nå er
de områdene beitet ned og må
få hvile - for i reindriften baserer
vi oss på vekselbruk. Nå er det
Vesterfjellene som gradvis tas i
bruk, og vi har allerede rein på
beite der.

Mørke skyer over drifta
Og Ole-Henrik Kappfjell fra
samme reinbeitedistrikt, gir
han sin fulle støtte:
- Det henger mørke skyer
over den sørsamske reindrifts-
næringa. Det pågår en enorm
utbygging i beiteområdene

våre, og de snevres hele tiden
inn. Vi har allerede hatt store
utbygginger i Vesterfjellene -
blant annet regulering av
Hundålavassdraget. Og nå
vindkraftplanene som setter
hele reindriften i stor fare. Fjelle-
ne og reinen er selve bærebjel-
ken i den sørsamske kulturen -
og forsvinner da, forsvinner
språket og næringsgrunnlaget.

Det vanskelige punkt
Utbyggeren, Eolus Vind Norge,
er forpliktet til å komme til
enighet med reindriftnæringa

om såkalte avbotende under-
anleggs- og driftsfasen. Disse
tiltakene skal sikre atkomst til
vinterbeitene i de nordvestlige
delene av fjellet.
- *Hvor står saken nå?*
Spørsmålet går til Torstein
Appfell.
- Det eneste forslaget vi har
fått, er at reinen kan flytte med
lastebil til vinterbeitet. Dette er
vi ikke interessert i.
- *Hvorfor ikke?*
- Da ødelegger vi reinens in-
stinkt og naturlige oppførelse -
og vi vil ende opp med en in-

dustrialisert «scania-rein». Rein-
en følger et fast mønster fra
vinterbeitet ute ved kysten til
sommerbeitet i inlandsfjelle-
ne der den skal kalve. Denne
reisen tar flere dager og reinen
vet instinktivt hvor den skal.
Fraktes den derimot med bil,
ødelegges denne egenskapen.
- *Hva krever dere?*
- Vi må ha fleksible løsninger
med flere avbotende tiltak slik
det er skissert opp i rapporten
fra Protect Sápmi. Problemet er
at vi ikke vet på forhånd hvor-
dan reinen vil reagere. Derfor
må vi kunne endre på oppleg-
get og tilpasse dem reinens

MØTE: Torstein Appfell er sterkt imot vindkraftutbygging på Øyfjellet og i resten av Vesterfjellene. Her fra folketorget i Mosjøen om vindkraftutbygginga som ble holdt i midten av oktober i fjor. **FOTO: LISE JEANETTE NII**

FORNORSKNING: Hvis fi beitemråder nå blir ødelagt av utbygging, frykter Ole-Henrik Kappfjell at det kan gå mot slutten for reindriftnæringa sørsamske områdene. **FOTO: RUNE PEDEI**

Innspill med muligheter

Reineier og leder av Jillien Njaarke reinbeitedistrikt, Torstein Appfjell mener et godt avbøtende tiltak for reindrifta i forbindelse med bygging av Øyfjellet vindkraftverk vil være å bygge nye ferjeleier i Mosjøen og Hundåla, som kan brukes i forbindelse med transport av rein. Innspillet bør være en gyllen mulighet både Eolus vind og Nordland fylkeskommune bør gripe.

Innspillet fra Appfjell kom under mandagens informasjonsmøte om vindkraftanlegget på Øyfjellet. Det kan ikke herske noen tvil om at vindkraftverket påfører reindrifta store utfordringer både når det gjelder området som beiteland og for etablerte flyttleier i fjellet der vindturbinene skal stå. Samtidig er det et faktum at dagens ferjeleier ikke er egnet til transport av rein på bil og ferje. Til det er man for avhengig av flo og fjære for at bilene som benyttes skal kunne kjøres om bord på ferja.

I mange år har det vært jobbet for å bygge et nytt ferjeleie til erstatning for dagens ferjeleie som deler Mosjøen havn i to. Nordland fylkeskommune har skjøvet disse planene ut i tid fordi kostnadene ved å bygge nytt er for store. Det er et stort hinder for videre utvikling av Mosjøen havn som transportknutepunkt, utvikling av nye næringer og økt bruk av båt og bane som transportmiddel.

Det har over tid også vært drøftet tiltak for å avhjelpe de utfordringene reindrifta får som følge av vindkraftverket i Øyfjell-området. Så langt er det ikke kommet noen løsning på bordet. Som en sluttappell på mandagens informasjonsmøte kom Torstein Appfjell med det meget konstruktive forslaget om at man med nye ferjeleier vil kunne benytte bil og ferje som transportrute av rein som skal flyttes til vinterbete nærmere kysten.

Vårt håp er at både Eolus vind og Nordland fylkeskommune merker seg reineierens innspill. Det samme bør Vefsn kommune gjøre. Innspillet åpner for nye muligheter og vil i ett og alt være et viktig tiltak som gir reindrifta et godt handlingsrom. I tillegg gir det folk som bor eller har tilknytning til Hundåla-området nye muligheter.

Men noen må ta et initiativ i saken. Gevinsten for Vefsn kommune er at ferjeleiet som deler havneområdet i to kan flyttes, med de mulighetene det åpner for. Gevinsten for fylkeskommunen er at kostnadene ved bygging av nytt ferjeleie kan reduseres, mens Eolus vind kan finne en god løsning i samarbeid med reindrifta. Kommunen har et ansvar både for reindrifta og vindkraftverket. Derfor bør de ta et initiativ for om mulig å finne løsninger.

Når reindrifta på en konstruktiv måte tar et slikt initiativ bør det avstedkomme handling. Vårt håp er at de rette instanser involverer seg og bidrar til å finne løsninger i denne saken. Det vil alle parter være tjent med.

Lokalavisas dekning

- Vindkraftprosjektet/prosjektene var ikke hovedideen i de første planene – de ble “biprodukt” av et lokalt initiativ for å sikre arbeidsplasser og inntekt i en liten kommune med en kraftkrevende hjørnesteinsbedrift.
- Klimaaspektene var økonomiske – subsidier til investorer
- Etterhvert som konflikten med reinbeitedistriktet, Jillien Njaarke, ble dekket i nyhetene, ble de to hovedinteressentgruppene “balansert” mot hverandre.

Kunnskapskonflikter

- I intervjuer forklarte og understreket Jillien Njaarkes talspersoner uvitenheten og mangelen på respekt fra deres erfaring med utbyggerne
- På samme måte ble utbyggenes synspunkter rapportert, ofte på samme side.

Lederen i reinbeitedistriktet

- Bygger først, spør etterpå

Torstein Appfjell som leder Jillien-Njaarke reinbeitedistrikt, er frustrert over Eolus Vinds opptreden i Tverrådalen.

RUNE PEDERSEN
rune@helg.no
416 20 634

- De oppfører seg som om de eier landet, og nå stresser de ut av h ... for å komme seg opp til planområdet for vindkraftverket. Etter det jeg skjønner har de en plan om å nå dette området innen begynnelsen av april.

reindrifta for «konstruktiv». Han avviser påstandene om at Eolus bygger først og deretter spør om tillatelse.

Hopper over avtale
- Hva skjer videre?

- Det må du nesten spørre Eolus Vind om. I konsesjonsvilkårene heter det blant annet at utbygger skal ha på plass en avtale med reindrifta. Det virker som Eolus galant hopper over dette punktet, sier Appfjell.

Den nøyaktige formuleringen i Eolus' konsesjon er at selskapet «skal legge til rette for at det inngås avtale med Jillien-Njaarke reinbeitedistrikt, og et

trolig NVE om en utsettelse. Vi har lagt et forslag på bordet, men jeg vil ikke konkretisere innholdet i dette forslaget, sier Törnkvist.

Tillatelse eller tilgivelse

Appfjell understreker overfor Helgeendingen at det Eolus vind nå holder på med er helt klassisk.

- De bygger først og tar problemene etterpå ut fra en slags forestilling om at det er letter å få tilgivelse enn tillatelse. Appfjell mener det skulle vært dialog mellom Eolus vind og reindriftsnæringa på et langt tidligere tidspunkt.

uforholden tilstøtelse, og saken gikk som en tilstøtelse. Nå er han dømt til 14 dagers betinget fengsel med en prøvetid på to år. Han må også betale

handling kan innrøse, og retten tok derfor stilling til om mannen skulle miste bilen sin, som han har brukt ved alle fire tilfellene av kjøring uten førerkort.

Onsdag kom godkjenningen av Øyfjellet vindparks MTA-plan (miljø-, transport- og anleggsplan) fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). Der

brukt den ankenemiligheten vi har. Vi har sendt saken til klagebehandling i Olje- og energidepartementet, sa Gudesen til Helgelendingen fredag.

blir en runde i rettsapparatet.

- Det blir det uansett, men det kan ta tid. Nå forholder vi oss til anken og begjæringen, og venter på svar.

Anders Eira, seniorrådgiver i stiftelsen Protect Sjøpmiljø og Torstein Appfjell, leder for Jillen-Njoarle reinbeitedistrikt etter møtet med NVE i Mosjøen i høst. **FOTO: JOHN CHRISTIAN NYGAARD**

Travel natt for politiet

Politiet i Nordland melder om en travel natt til søndag. I Bodø sentrum hadde uvanlig mange slagsmål blitt avsluttet/avverget av politiet, heldigvis uten at noen av dem fikk alvorlige konsekvenser.

Også andre steder i fylket er det blitt meldt om slagsmål natt til søndag, selv om det ser for Korgfjellet virker å ha gått ganske så bedagelig for seg. På Sørna rykket politi og ambulanse ut til en slåsskamp på en privatfest, men da politiet ankom hadde mistenkte forlatt. Det er startet etterforskning av hendelsen.

Tilbake i Bodø igjen falt en mann på havet i Bodø sentrum. Politi var raskt på stedet og fikk ved hjelp av en livbøye brakt mannen på land etter kort tid. Mannen ble overført av helsepersonell for oppvarming.

Utvidet siktelse mot politimann

En politimann fra Nordland som fra før av er siktet for misbruk av sin stilling ved å ha hatt seksuell omgang med flere kvinner, er nå også siktet for voldtekt.

Politimannen i 30-årene ble for en uke siden suspendert fra sin stilling og varetektsfengslet fram til 23. desember. - Vi har gjort videre etterforskingskritt, og begjært mannen varetektsfengslet i fire nye uker med brev- og besikkskontroll. Siktelsen er utvidet til å også omfatte voldtekt etter straffelovens paragraf 291, opplyser advokat Halvor Hjelm-Hansen, leder for Spesialenhetens etterforskningsavdeling for Nord-Norge og Midt-Norge, til NTB.

Kvinnene i saken har blant annet forklart at de har oversendt bilder og screenshots til egne bekjente. Politiet har foretatt en rekke databeslag i saken. Mannens forsvarer, advokat Tom Solberg, har tidligere sagt til VG at hans klient stiller seg uforstående til siktelsen. Politimannen sitter i varetekt i Trondheim.

Ole Henrik ser mørkt på framtida med vindpark:

- Flytteleier må ikke stenges

- Enting er at min hverdag blir påvirket av utbygginga, men jeg frykter for framtida for dem skal drifte videre, sier Ole Henrik Kappfjell.

PER VIKAN
per@helg.no
908 84 433

Han har holdt på med reindrift i mange år, og han ser ikke for seg at de avbøtende tiltakene er tilstrekkelig for å fortsette drifta på samme måte som før.

- Hvis jeg ser framover, og tenker på hvordan det kan bli, så blir jeg bare trist. Øyfjellet vindpark berører 12 kilometer av flytteveien mellom øst og vest, og for oss og dyra våre er det ikke bare å bestemme at denne veien må legges om. Det går heller ikke å bestemme at flytting skal foregå på et gitt tidspunkt og vare så og så lenge. Det er ikke slik det foregår, sier han.

Han forteller at reindriften hans foregår på østsida av Vefsn og på vestsida. Mellom ytterpunktene er det langt, og flytteveien er en viktig del av drifta.

Godkjent MTA-plan

Onsdag kom godkjenningen av Øyfjellet vindparks MTA-plan (miljø-, transport- og anleggsplan) fra Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE). Der er det lagt inn flere vilkår, og ett av dem gjelder reindriftnæringa.

«Atkomst til vinterbeitene skal sikres i form av tilrettelegging av forflytting gjennom planområdet. Plan for tilrettelegging for flytting gjennom planområdet skal oversendes NVE. Konesjonær skal legge til rette for at det inngås avtale med Jillen-Njoarle reinbeitedistrikt om plan for tilrettelegging for flytting gjennom planområdet i

het, som berører flytting av rein, skal stanses under flyttingen.»

- I reindriften står det faktisk at ingen kan stenge flytteveiene. Det står at vi fritt og uhindret kan drive og forflytte rein i de deler av reinbeiteområdet hvor reinen lovlig kan ferdes. Ordrett står det at reindriften flytteleier må ikke stenges, sier Kappfjell.

Arvefjell

- Vi kaller fjellene for arvefjell, og det ligger i ordet at det er noe vi har arvet gjennom generasjoner. For reinen vår er det på samme måten med nedarvede egenskaper. De vet hvor de skal, og hvor de hører til. Flytteveien mellom sommerbeite og vinterbeite er ikke bare en transportetappe. Underveis beiter dyra, og vi kan bruke alt fra tre dager til tre uker på flytting. Vi bruker de ressursene som arvefjellene gir, og alt dette blir forpurret hvis det blir bygd en vindpark, sier Kappfjell som har forsøkt å få forståelse for selve livsgrunnlaget.

Tidlig i høst møtte reindriftnæringa NVE. - Vi hadde en konsultasjon, og vi fikk etter mye om og men med oss representanten fra NVE på helikoptertur i området. Vi forsøkte etter beste evne å beskrive hvordan vi driver, men jeg tror ikke vi klarte å bryte gjennom og få forståelse, sier han.

Ikke industriell reindrift

Ole Henrik Kappfjell er ikke interessert i det han kaller industriell reindrift.

- Flytting av rein med bil og båt medfører vanskeligheter. Det er dette jeg kaller industriell reindrift, og det er ikke bra. Vi skal til området Husvika og Hundåla fra Reinfjellet, og den flyttinga har i alle år gått over Vefnsa. BaneNor har gjort et formidabelt arbeid med reingjerding, og dette har blitt bra. I høst har jeg mistet kun fire rein

FRAMTIDA: Ole Henrik Kappfjell frykter at det kan gå mot slutten for reindriftnæringa hvis Øyfjellet vindpark blir bygd.

FOTO: RUNE PEDERSEN

det blir småtteri i forhold til vindkraft.

- Hunnåvatnet er ikke lenger en trygg vei for flytting av rein. Isen blir usikker på grunn av varierende vannstand og nedbøring. Men vindmøller på fjellene rundt er mye verre.

Siste generasjon

sjonen som holdt på da reindriften tok slutt? Det er forferende å tenke på, sier han.

Fra han var 15-16 år har han vært med på flytting.

- Jeg tenker på Vefnsa kommune som trykker Elsa Laula til sitt bryst, og reiser en statue av henne foran rådhuset. Kan de være bekjent av å legge ned

det er like mye en livsførsel. Mange har sagt det før meg, men jeg kan gjenta. Uten fjellene ingen rein, og uten rein ingen framtid for oss.

- Koken på døra

Reinbeitedistriktets advokat Pål Gude Gudesen var ikke tilgjengelig for kommentar, men

Det er en svært alvorlig situasjon, sa advokaten til NRK.

Ifølge advokaten vil det heller ikke hjelpe med økonomisk kompensasjon. Årsaken er at det er stor knapphet på vinterbeiter i distriktet.

- Dersom reinemeierne mister tilgangen på et viktig vinterbeiteområde, vil det ikke være nok

FORSETTER JOBBEN: Anleggsarbeidet i Tverrådsveien startet i november, og vil fortsette med full styrke i tiden framover, også i jula. **FOTO: RUNE PEDERSEN**

Har utlyst nye stillinger i Mosjøen

Veidekke fortsetter jobben i Tverrådalen

Forarbeidet mot det som skal bli et vindkraftverk på Øyfjellet fortsetter, og mannskaper fra Veidekke jobber fra morgentil kveld i Tverrådalen, også i jula.

VEGARD OLSEN
vegard@helg.no
976 00 238

I starten av november var de første gravemaskinene på plass i Tverrådalen for å starte arbeidet med oppgradering av veien mellom Nes og Grøvsetra. Etter hvert har anleggsområdet vokst i omfang, og gjennom jula og i tiden framover vil det være mye aktivitet i området.

minst lang transport opp til Grøvsetra, og derfra videre opp på fjellet, sier kommunikasjonschef Helge Dieset i Veidekke.

Han understreker at dette er noe de har fått tillatelse til, og at MTA-planen som ble godkjent av NVE på onsdag foreløpig ikke har noen betydning for jobben som gjøres nå.

- Vi har jo ventet en stund på godkjenningen fra NVE, og byggherre valgte som kjent å gå i gang med forarbeidet uavhengig av den. Selv om MTA-planen nå er godkjent er det fortsatt en del tillatelser og annet som må på plass før det formelt blir gitt tillatelse til byggestart på prosjektet, sier Dieset som har mannskaper på jobb fra morgentil kveld for å komme i mål med denne de-

beveger seg i området vil merke at det er aktivitet der, det er det ingen tvil om. Det er store maskiner det dreier seg om, og det vil også bli foretatt sprengningsarbeid under prosessen.

- Veidekke har utlyst fire nye stillinger som formenn i forbindelse med utbyggingen av vindkraftverket? Hvor mange ansatte er det som er satt av til å jobbe på prosjektet?

- Vi spretter aldri champagne på forhånd, og før vi har fått en formell oppstartsdato er ikke dette informasjon vi ønsker å gå ut med. Når det gjelder de fire utlyste stillingene i Mosjøen, så handler det om at vi hele tiden ser framover og har et behov for dyktige folk i selskapet. Selvsagt vil de fire stillingene ha tilknytning til vindkraftprosjektet

Fordreid mediebilde i Øyfjellsaken

KRITISERER MEDIA: Innleggssforfatterne kommenterer mediadekningen av skjønnsaken som Øyfjellet Wind har anlagt mot Jillen Njaarke reinbeitedistrikt. Foto: Christopher Engås

Rettssaken fortsetter etter at meddommer ble erklært inhabil

DMVATTENDE SAK: Rettens medlemmer, et stort oppbud av advokater, journalister og tilhørere var på plass da saken startet i Høylandet tinghus. Nå er det uklart hvordan framdrifta i saken blir. Foto: John Christian Nygaard

Samfunn

Utbyggerne ut i hundre mot reindriften: – Fvindkraftparken kom, ble ikke flyttleia br

INGEN INNVIKRNING: Prosessfullmektig Pål Martin Abell og Øyfjellet Wind AS gikk ut høyt på banen allerede første dag. De går ikke uten videre med på at Jillen-Njaarke r som følge av inngrepet. Foto: Christopher Engås

Dekningen av rettssaken i 2024

- Journalistikken om Øyfjellet-utbyggingen var - og er - i store trekk balansert. Utbyggerne, lokale beslutningstakere, reindriftra og de allierte, Motvind og naturverninteresser, fremstilles som ulike interessenter i saken.
- Dekningen av rettssaken i 2024 skilte seg ut – som journalistikk som i stor grad gjorde seg avhengig av informasjonssubsidier fra Øyfjellet Wind.
- **MEN:**
- **Maktasymmetrien mellom industriforetaket, som også har staten på sin side i rettssakene, og samene som rettighetshavere ble knapt berørt.**
- **Reindrift som urfolkrettighet får ikke journalistisk oppmerksomhet**

Hvordan representeres “samiske interesser” i offentlig debatt?

- Reindrift er en samisk rettighet – står i en særstilling som kultur- og språkbærer. **Får lite oppmerksomhet i norske medier, mens det er delvis en selvfølge, delvis en pågående debatt i samiske medier.**
- Det offentlige ordskiftet i Saepmie har ulike partier og interesser som konkurrerer om oppmerksomhet. **Ukjent og ignorert i store deler av norsk offentlighet.**

Når vekst blir en trussel

Norge har fått en regjeringsoppnevnt [omstillingskomisjon](#). Det lyder nesten teknokratisk uskyldig - men spørsmålet er alt annet enn ufarlig: Hva er det egentlig Norge skal omstilles fra? Og hva skal vi bli?

FINANSMINISTEREN: Jens Stoltenberg forklarte i mars hva hensikten bak kommisjonen er. Den skal følge opp enigheten mellom Arbeiderpartiet... Via NTB

Når vekst blir et overgrep mot natur og mennesker

SVARER MARJUSSEN: - Ingen bestirder at Norge trenger omstilling. Men omstillingen mister sin legitimitet dersom den bygger på gamle koloniale menestre der sentrum definerer nord som råvarer og samiske områder som disponible, skriver NML-leder Eivind Danielsen. Foto: Anna Elisabeth Laberg Kihle, Arbeidets Rett

Av Inga Even Danielsen, leder for Norske Reindriftsmennes Landforbund

Publisert: 15.05.26 11:58

Kopier

KRØNIKK

Detto er en kronikk, skrevet av en ekstern bidragsyter. Kronikken gir uttrykk for skribentens holdninger.

**Takk for
oppmerksomheten!**